

NUS

Editorial

L'arribada d'un nombre notable de persones d'origen estranger està transformant el paisatge humà de tot Catalunya. Persones de tot el món que parlen llengües molt diferents vénen al nostre país i entren en contacte amb una llengua que sovint no sabien que existia. Els centres de normalització lingüística els oferim la possibilitat d'aprendre-la fent cursos (podeu veure a l'interior d'aquesta publicació com ha crescut el nombre d'alumnes dels cursos inicials) i ara també de practicar-la encara més amb la campanya "Voluntaris per la llengua".

La constatació que l'ús social del català disminueix ha fet reaccionar les institucions i les entitats ciutadanes. El Correllengua va arribar a Sabadell i a Santa Perpètua amb el suport i la col·laboració del CNL, dels ajuntaments i d'altres sectors socials més enllà dels col·lectius ja convençuts, fet que pot permetre un veritable diàleg sobre la situació lingüística i les opcions de futur. La flama del Correllengua recorre des de fa set anys les comarques dels Països Catalans reivindicant des de la ciutadania més drets, reconeixement i protecció per a la nostra llengua, i s'acaba cada novembre a Perpinyà amb una gran manifestació.

També han recorregut poblacions diverses les conferències sobre la diversitat lingüística de M. Carme Junyent i Carles Castellanos, organitzades per tots els serveis lingüístics del CNL de Sabadell.

Finalment, no podem acabar aquest editorial sense fer referència al gran èxit de públic del IV Cicle de Cinema, una ocasió única per veure i viure el cinema en català. ■

Voluntaris per la llengua

El Govern de la Generalitat ha impulsat un nou voluntariat, el lingüístic, després de constatar que el paper dels ciutadans en la supervivència del català és bàsic. La campanya "Tu ets mestre" ja pretenia trencar la inèrcia que ens fa pensar que tots els estrangers ens entendran millor en espanyol. Els nouvinguts que fan cursos de català demanen que els parlem en català perquè és l'única manera que tenen de practicar el que han après a classe. Però no és suficient, els falten oportunitats de parlar-lo, se senten insegurs.

Per això s'ha iniciat a tot Catalunya, a través del Consorci per a la Normalització Lingüística i amb la col·laboració de diverses entitats, una experiència de voluntariat lingüístic semblant a la que ja fa anys que funciona en àmbits universitaris.

Voluntaris catalanoparlants comparteixen una estona setmanal amb un nouvingut per conversar sobre qualsevol tema mentre fan un cafè o passegen. Així s'aconsegueix que els nous aprenents es vagin sentint cada vegada més còmodes parlant en català i que puguin anar-lo utilitzant de mica en mica en altres àmbits i activitats de la seva vida diària, mentre que els voluntaris s'obren a nous mons inimaginables, a vides que mai no haurien pogut conèixer tan de prop.

El Servei de Català de Sant Quirze ha estat pioner en aquesta experiència, amb uns resultats gratament positius. A la resta de serveis de tot el CNL de Sabadell s'engegarà properament. Si esteu interessats a participar-hi no dubteu a posar-vos en contacte amb nosaltres. ■

CONSORCI PER A
LA NORMALITZACIÓ
LINGÜÍSTICA

Centre de Normalització
Lingüística de Sabadell

Paraules...

L'any que hem dedicat a Francesc de Borja Moll ens ha fet recuperar la que és la seva gran obra, el *Diccionari català-valencià-balear* (DCVB), iniciada per mossèn Antoni M. Alcover. Aquest diccionari reuneix materials de la llengua literària, antiga i moderna, però sobretot de la llengua parlada. La varietat dialectal del català s'escapa dels diccionaris generals. Per això sovint només podem recórrer a obres com aquesta per trobar-hi algunes paraules que per a nosaltres són d'ús habitual.

Els mitjans de comunicació uniformitzen la nostra manera de parlar, però a les carnisseries de Palamós encara reconeixen els estiuencs de Sabadell quan els compren **petador**. En canvi, demanar **estrep** en una botiga de llaminadures i que no us mirin amb cara de no saber què els dius només ho podreu fer a Sabadell mateix.

I sabeu què són **micacos** i **fragues**? Si pregunteu a Badalona i Olot descobrireu una altra manera de designar nespres i maduixots. També són els lotins els que quan van a córrer es posen **keds** als peus en lloc de **vambes** (tot són noms que provenen de marques comercials), i no fa pas tants anys, quan plovia tots anàvem amb **catiüques**.

Les cases angleses totes tenen una **eixida**, menys les de Badalona, que tenen un **badiu**. A molts llocs preparen **xeflis** quan fan una celebració... I com que de paraules i expressions pròpies d'una zona concreta, n'hi ha **una cosa manera** (i això ho diuen a Caldes), us convidem a consultar el *Diccionari català-valencià-balear*. És una joia! ■

Cuines del món

Recull de receptes elaborat pel Servei de Català de Santa Perpètua

El gust de la llengua

Cada zona desenvolupa la seva cuina a partir dels productes que li són propis. Diríem que de cada territori se'n deriva una gastronomia, igual que se'n desprèn una llengua. De la terra als fogons, i d'aquí a la boca. Som el que mengem.

Entrar al restaurant, que et donin la benvinguda, et demanin què et ve de gust, et suggereixin alguna cosa amb una certa complicitat, t'ofereixin una carta amb personalitat... són coses que a vegades passen. La nostra voluntat, i la de cada cop més restauradors, és que, a més, passin en català.

Atendre el públic en la llengua del territori identifica també una manera d'entendre l'acte mateix de menjar i dóna una percepció positiva al client. Per facilitar als restauradors l'elaboració de cartes en català, amb la traducció corresponent a altres possibles llengües de la clientela, s'ha posat en marxa el web <http://www.mensualacarta.net>. Només cal anar a la pàgina, enregistrar-s'hi i escollir entre els models de cartes que hi ha o fer-ne de nous. El sistema també permet incloure el logotip del restaurant en la carta. Ara mateix hi ha 1.500 noms de plats en sis llengües: català, castellà, anglès, alemany, italià i francès. ■

La diversitat lingüística, un valor a preservar

"Els últims cinc-cents anys, el nombre de llengües existents s'ha reduït a la meitat. Aquesta reducció de la diversitat lingüística ha mostrat que els efectes de la mort d'una llengua van molt més enllà de la pèrdua d'un sistema de comunicació. Perquè una llengua és també un signe d'identitat, un element de cohesió per a la comunitat, un vincle amb els avantpassats i una projecció cap al futur." Ara, quan es preveu que durant aquest segle que acaba de començar poden desaparèixer el 90% de les llengües que encara es parlen, cal ser conscients del valor de la diversitat lingüística per poder actuar de manera responsable i contribuir a la seva preservació.

Això és un resum del que ens han explicat M. Carme Junyent, doctora en filologia romànica per la UB, i Carles Castellanos, doctor en traducció per la UAB, en les 6 conferències que han tingut lloc durant els mesos de novembre i desembre en els diferents municipis del CNL. Aquestes conferències han estat la nostra contribució a la difusió del concepte de diversitat lingüística. ■

La llei respon

Aquest matí, quan he anat al bar i he demanat una pasta i un cafè amb llet, la persona que m'ha atès m'ha dit que, si us plau, li parlés en castellà. Oi que tinc dret de ser atès parlant en català, independentment de la llengua en què em parli la persona que m'atén?

Per descomptat! La Llei de política lingüística és prou clara en aquest sentit. A l'article 32.1 podem llegir que "les empreses i els establiments dedicats a la venda de productes o a la prestació de serveis que desenvolupen llur activitat a Catalunya han d'estar en condicions de poder atendre els consumidors i consumidores quan s'expressin en qualsevol de les llengües oficials de Catalunya". Se sobreentén que quan diu que "han d'estar en condicions de poder atendre" vol dir que "tenen l'obligació d'atendre". Si no, seria com aquell que quan li demanen si té hora diu que sí i no la diu.

Per tant, el dret hi és. Una altra cosa és que la persona que t'atén tingui la capacitat o la voluntat que aquest dret se't reconegui i el puguis exercir amb naturalitat sense adonar-te'n, que és com ha de ser. ■

Contes a la nit de Palau

Una nova edició de la Nit de Contes al desembre, a l'Auditori de Can Cortès, ens va traslladar a un hivern molt desitjat després de la calor excepcional d'aquest darrer estiu: Ferran Martín ens va explicar contes esquimals, catalans i d'arreu del món.

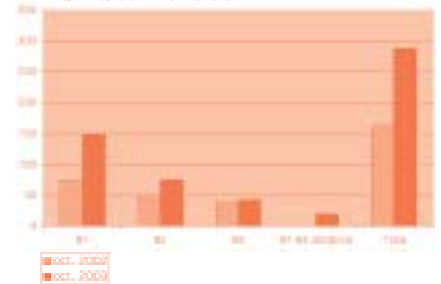
Al juliol, quan els termòmetres bullien, els Jardins de Can Cortès ens havien ajudat a sobreposar-nos. La intriga, la ironia i el ritme dels contes d'aquella nit, de la mà d'Adelaida Frías i amb el saxofonista Jordi Borrell, van convertir la vetllada en tot un èxit. ■

Forta demanda de cursos inicials

La gran demanda de cursos de català, sobretot de la població nouvinguda que té ganes d'aprendre'l, ha desbordat les previsions. El CNL de Sabadell ha obert un total de 6 cursos nous que s'afegeixen als 28 que ja havia organitzat per atendre totes les peticions, i en aquests moments són més de 900 les persones inscrites. ■

Alumnes de nivell bàsic

Ca l'Escapçat, centre de formació i autoformació

Des de l'estiu, el CNL gestiona la part de l'edifici de Ca l'Escapçat —situat a l'avinguda de Barberà, 175— que ocupava la Universitat Oberta de Catalunya, i això ha permès incrementar l'oferta que s'hi feia amb més cursos presencials generals, cursos a distància, tallers de pronunciació i d'ortografia i sessions de suport oral.

També és a Ca l'Escapçat on des de l'any 1999 hi ha el Centre d'Autoaprenentatge de Català, l'espai que ja coneixeu que us permet seguir el vostre propi ritme de treball, amb accés a material audiovisual, informàtic, diccionaris, gramàtiques..., sempre amb l'ajuda de les assessores del Centre. ■

Micròfons pel català

Guanyadores del concurs de Ràdio
Castellar dins del programa La Drecera

2003
Març, abril, maig: Antònia Girbau
Octubre: Marina Blancafort

L'homenatge continua

Tots els afortunats que vam assistir el passat 23 d'octubre a l'acte d'homenatge a Francesc de Borja Moll en vam sortir amb la consciència que havíem estat protagonistes d'un esdeveniment d'aquells que només tenen lloc de tant en tant.

Vam poder descobrir o redescobrir un filòleg que, tot i que no ha sortit gaire als mitjans de comunicació i no es va caracteritzar mai per crear o patir cap mena de polèmica, és una de les més grans figures de la nostra llengua.

L'agradable conversa de la seva filla Aina —que el va conèixer profundament alhora com a filla i com a deixeble— amb el també filòleg Isidor Mari van acostar-nos al seu vessant més humà, vessant que sempre va anar unit a la seva prolífica activitat científica i professional al llarg de tota la seva vida.

L'actuació de la Coral Belles Arts va servir per arrodonir un acte que, homenatjant la persona, homenatjava també d'una manera especial el nucli principal de la seva obra: el reconeixement de la riquesa i la unitat de tots els parlars que componen la llengua catalana.

Us convidem a capbussar-vos electrònicament dins d'aquest ric patrimoni consultant per Internet a <http://dcvb.iecat.net> el *Diccionari català-valencià-balear* —l'*Alcover-Moll*—, un dels grans llegats d'aquest afable menorquí. Serà una de les millors maneres de continuar homenatjant-lo. ■

Veus

Karolien Coopman és la coordinadora del Servei Ciutadà d'Atenció a l'Immigrant (SCAI). Jurista nascuda a Flandes, Bèlgica, s'ha dedicat a treballar amb i per als immigrants des de fa anys.

L'SCAI fa 9 anys que funciona, fruit de la col·laboració de diverses entitats: Càritas, UGT, ACSAR, Lliga dels Drets dels Pobles, Drapaires d'Emaús i CCOO. El seu objectiu principal és oferir una acollida integral als immigrants: assessorament jurídic sobre la Llei d'estrangeria, atenció social i diferents activitats de promoció i intercanvi sociocultural realitzades per voluntaris.

"Atenem diàriament entre 30 i 50 persones i, per fer-ho, comptem amb l'ajuda dels voluntaris que fan tasques administratives, acompanyen qui ho necessita a resoldre determinades qüestions, redacten currículums..."

A l'SCAI també posem èmfasi en la necessitat d'aprendre la llengua del país on viuran a partir d'ara i oferim informació sobre els cursos a les persones interessades. La meua pròpia experiència després d'haver après a parlar català em confirma que les relacions que estableixes amb les persones autòctones canvien si aprens la seva llengua; t'acullen amb una gran satisfacció perquè se senten contentes i diria que fins i tot agràides.

El fet de parlar diferents llengües (la meua llengua materna és el flamenc i també parlo francès, anglès, espanyol i portuguès) m'ha ajudat a aprendre el català amb relativa facilitat.

La primera vegada que vaig venir a Catalunya ja sabia que s'hi parlava català, però no va ser fins a una segona estada d'un any aquí que no em vaig matricular a fer el curs inicial al CNL de Barcelona. Això era l'any 1997. No vaig tornar fins al 2002. Vaig decidir fixar la meua residència a Caldes d'Estrac i començar a buscar feina. Tenia molt clar que havia de continuar estudiant català, sobretot per poder treballar. Mirar la televisió i escoltar la ràdio m'ha ajudat bastant.

Ara l'únic que haig d'aconseguir és que els catalans em parlin en català, perquè sovint quan noten el meu accent es pensen que no en sé prou i es passen a l'espanyol." ■

Serveis de català

Sabadell

Casal Pere Quart, Rambla, 67-71
Tel. 93 727 83 40 Fax 93 725 45 43
Assessorament lingüístic:
Tel. 93 725 45 43
A/e: sabadell@cpnl.org
Horari: de dl. a dv. de 9 a 1 i de 4 a 6

Sant Quirze del Vallès

Masia Can Feliu
C. d'Eduard Toldrà, s/n
Tel. 93 721 18 99 Fax 93 721 21 77
A/e: santquirze@cpnl.org
Horari: de dl. a dj. de 2^h/4 de 12 a 2^h/4 de 2 i dj. de 6 a 7

Castellar del Vallès

Casa de M. Cristina Massaveu
C. Major, 2 (accés pel c. de l'Església)
Tel. 93 714 30 43 Fax 93 747 22 07
A/e: castellarvalles@cpnl.org
Horari: dt. i dj. de 9 a 1 i dl. i dc. de 6 a 2^h/4 de 9

Santa Perpètua de Mogoda

Camí de la Granja, s/n
Tel. 93 544 65 65 Fax 93 560 76 56
A/e: santaperpetua@cpnl.org
Horari: de dl. a dj. de 10 a 1 i dl. i dc. de 5 a 7

Palau-solità i Plegamans

Masia de Can Cortès, camí Reial, 56
Tel. i fax 93 864 61 21
A/e: palauplegamans@cpnl.org
Horari: dt. i dj. de 10 a 1 i dj. de 5 a 7

Polinyà

Ajuntament, pl. de la Vila, s/n
Tel. 93 713 02 64 Fax 93 713 02 48
Horari: dc. de 10 a 1
polinya@cpnl.org

<http://www.cpnl.org>

Jeroglífic

Com és l'article genuí de les Illes Balears i la Costa Brava?

Solució: **sala**